

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 522/2017-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. novembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa v konaní o sťažnosti [REDAKČIA], zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 99/2011 za účasti Okresného súdu Vranov nad Topľou, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 99/2011 porušené boli.

2. Okresnému súdu Vranov nad Topľou prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 99/2011 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré jej je Okresný súd Vranov nad Topľou povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Vranov nad Topľou je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Ivety Rajtákovvej, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 20. decembra 2016 doručená s'ťažnosť [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 99/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo s'ťažnosti, z jej príloh a vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 3 C 99/2011 vyplýva, že s'ťažovateľka je v procesnom postavení žalovanej stranou napadnutého konania, predmetom ktorého je rozhodovanie o žalobe [REDACTED] (ďalej len „žalobca“), o zaplatenie (pôvodne) sumy 3 571,78 € s príslušenstvom z titulu úhrady ceny diela vykonaného žalobcom v prospech s'ťažovateľky.

S'ťažovateľka v s'ťažnosti doručenej ústavnému súdu namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Svoju sťažnosť odôvodňuje takto:

«Predmetom konania, ktoré je vedené na Okresnom súde Vranov nad Topľou, je spor o úhradu sumy 3.571,78 EUR, ako cena za dielo, ktoré žalobca pre žalobkyňu vykonal. Z vyššie uvedeného vyplýva, že predmetné konanie je štandardnou agendou všeobecných súdov Slovenskej republiky a preto nie je možné zrozumiteľným spôsobom odôvodniť (ospravedlniť) dĺžku uvedeného konania, ktoré trvá viac ako 5 rokov a 9 mesiacov, a ktoré nie je právoplatne skončené. Vzhľadom na skutkový stav veci a platnú právnu úpravu relevantnú na rozhodnutie o veci, nie je možné konštatovať, že vec je zložitá.

Sťažovateľka si nie je vedomá toho, aby svojim konaním prispela k prieťahom v konaní. Naopak, sťažovateľka postupovala v priebehu konania aktívne z dôvodu rýchlejšieho prejednaní a rozhodnutia súdu vo veci. Takého konanie je možné zhodnotiť ako súladné so zásadou hospodárnosti a efektívnosti.

... Zo spôsobu akým Okresný súd Vranov nad Topľou postupoval v uvedenom konaní je možné skonštatovať, že počas celého priebehu konania súd nepostupoval v súlade so svojimi povinnosťami, avšak za najvýraznejšie pochybenia, ktorých sa dopustil, sťažovateľka považuje... obdobia pasivity, resp. uskutočnenie... úkonov, ktoré zjavne nesmerovali k čo najrýchlejšiemu prejednaniu a rozhodnutiu vo veci...

... Ako vyplýva zo skutočností uvedených v tejto sťažnosti, v postupe Okresného súdu Vranov nad Topľou sú obdobia, kedy nevykonával žiadnu aktivitu smerujúcu k skončeniu konania. Práve obdobia nečinnosti významne prispeli k neprimeranosti dĺžky konania a vo svojom súhrne spôsobili, že konanie nie je doposiaľ právoplatne skončené.

... Sťažovateľka na základe vyššie uvedených skutočností má za preukázané, že v súlade s tretím hodnotiacim kritériom „postup súdu“, došlo k prieťahom v konaní z dôvodov, ktoré sú na strane Okresného súdu Vranov nad Topľou, a preto považuje túto ústavnú sťažnosť za dôvodnú.»

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľky:

- na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky,

- na prerokovanie veci v primeranej lehote zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8,

bolo postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou vo veci sp. zn. 3 C/99/2011 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Vranov nad Topľou pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľky.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Vranov nad Topľou, aby konal vo veci sp. zn. 3 C/99/2011 bez prietáhov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 4.000,00 EUR.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľke všetky trovy tohto konania.

Uznesením sp. zn. II. ÚS 522/2017 z 12. septembra 2017 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 3 C 99/2011 zistil takýto priebeh napadnutého konania:

1. Dňa 15. marca 2011 žalobca podal okresnému súdu (ďalej v rámci chronológie napadnutého konania aj „súd“) návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým navrhol zaviazat' sťažovateľku ako žalovanú na zaplatenie sumy 3 571,78 € s príslušenstvom z titulu úhrady ceny diela vykonaného žalobcom v prospech sťažovateľky.

2. Dňa 30. marca 2011 okresný súd vydal platobný rozkaz č. k. 4 Ro 86/2011-15, ktorým sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 3 571,78 € s príslušenstvom.

3. Dňa 14. apríla 2011 sťažovateľka podala proti platobnému rozkazu okresného súdu z 30. marca 2011 odpor.

4. Dňa 2. mája 2011 bola vec prevedená do registra „C“ a okresným súdom je vedená pod sp. zn. 3 C 99/2011.

5. Dňa 4. mája 2011 žalobca doručil súdu svoje vyjadrenie k odporu sťažovateľky.
6. Dňa 16. mája 2011 súd uznesením uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podaný odpor proti platobnému rozkazu.
7. Dňa 31. mája 2011 sťažovateľka prostredníctvom právnej zástupkyne zaplatila súdny poplatok za podaný odpor.
8. Dňa 14. júna 2011 bola vec prejednaná na pojednávaní, ktoré bolo odročené na neurčito na účel vykonania znaleckého dokazovania s tým, že súd stranám zároveň uložil povinnosť v lehote 30 dní podať vo veci písomné vyjadrenia.
9. Dňa 14. júla 2011 právna zástupkyňa sťažovateľky požiadala súd o predĺženie lehoty na podanie písomného vyjadrenia.
10. Dňa 1. augusta 2011 sťažovateľka doručila súdu svoje písomné vyjadrenie vo veci.
11. Dňa 5. augusta 2011 sťažovateľka doručila súdu podanie označené ako „*vzájomný návrh*“, ktorým si voči žalobcovi uplatňovala zaplatenie sumy 3 436,05 € z titulu náhrady škody.
12. Dňa 23. augusta 2011 súd zaslal vyjadrenie sťažovateľky z 1. augusta 2011 a jej „*vzájomný návrh*“ z 5. augusta 2011 žalobcovi na vyjadrenie.
13. Dňa 30. septembra 2011 žalobca doručil súdu svoje vyjadrenie k podaniam sťažovateľky.
14. Dňa 13. októbra 2011 okresný súd uznesením č. k. 3 C 99/2011-66 vylúčil vec vzájomného návrhu sťažovateľky na samostatné konanie, ktorému bola pridelená sp. zn. 3 C 2017/2011. V ten istý deň súd uznesením č. k. 3 C 99/2011-69 (okrem iného) ustanovil znalca z odboru stavebníctva, uložil mu povinnosť vypracovať znalecký posudok v lehote 60 dní a účastníkom konania uložil povinnosť zložiť preddavok na znalecké dokazovanie v sume po 250 €.
15. Dňa 24. novembra 2011 žalobca podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 3 C 99/2011-69 z 13. októbra 2011 v časti výroku o povinnosti zaplatiť preddavok na znalecké dokazovanie.
16. Okresný súd mailom 1. februára 2012 a prostredníctvom pošty 16. februára 2012 urgovoal ustanoveného znalca o podanie znaleckého posudku.

17. Dňa 27. marca 2012 ustanovený znalec doručil okresnému súdu písomný znalecký posudok.

18. Dňa 8. júna 2012 sťažovateľka doručila okresnému súdu vyjadrenie k znaleckému posudku.

19. Dňa 11. júna 2012 okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) na účel rozhodnutia o odvolaní žalobcu proti uzneseniu okresného súdu č. k. 3 C 99/2011-69 z 13. októbra 2011.

20. Dňa 13. júna 2012 žalobca doručil okresnému súdu vyjadrenie k znaleckému posudku.

21. Dňa 2. júla 2012 sťažovateľka predložila okresnému súdu znalecký posudok vypracovaný na základe jej zadania.

22. Dňa 26. júna 2012 krajský súd uznesením sp. zn. 17 Co 83/2012 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 3 C 99/2011-69 z 13. októbra 2011 v odvolaní napadnutej časti uloženia povinnosti zložiť preddavok na znalecké dokazovanie.

23. Dňa 11. júla 2012 bol spis vrátený krajským súdom okresnému súdu.

24. Dňa 5. októbra 2012 okresný súd vyzval žalobcu na vyjadrenie k ostatnému podaniu sťažovateľky (žalovanej) a tiež, aby *„uviedol ďalší postup a návrhy na dokazovanie“*.

25. Dňa 26. novembra 2012 žalobca doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie vo veci.

26. Dňa 19. decembra 2012 okresný súd uznesením priznal ustanovenému znalcovi znalečné.

27. Dňa 1. marca 2013 sťažovateľka podala okresnému súdu žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov.

28. Dňa 12. marca 2013 právny zástupca žalobcu žiadal súd o odročenie pojednávania nariadeného na 3. apríl 2013 z dôvodu kolízie termínov právneho zástupcu.

29. Dňa 2. apríla 2013 okresný súd priznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov.

30. Dňa 30. apríla 2013 bola vec prejednaná na pojednávaní, ktoré bolo odročené na 18. jún 2013 na účel ďalšieho dokazovania (výsluchom svedkov, pozn.).

31. Dňa 29. mája 2013 žalobca doručil súdu svoje vyjadrenie vo veci.

32. Dňa 12. júna 2013 sťažovateľka mailom doručila súdu, ako aj právnemu zástupcovi žalobcu svoje vyjadrenie vo veci.

33. Dňa 18. júna 2013 bola vec prejednaná na pojednávaní, ktoré bol odročené na neurčito s tým, že stranám sporu súd uložil v lehote 15 dní doručiť ich vyjadrenia k dovtedy vykonanému dokazovaniu.

34. Dňa 9. júla 2013 sťažovateľka doručila súdu svoje vyjadrenie vo veci.

35. Dňa 11. septembra 2013 žalobca doručil súdu svoje vyjadrenie.

36. Dňa 11. novembra 2013 bol spis vedený okresným súdom pod sp. zn. 3 C 99/2011 na základe dodatku k rozvrhu práce pridelený novej zákonnej sudkyňi.

37. Dňa 4. septembra 2014 bola vec prejednaná na pojednávaní, ktoré bolo odročené na 3. november 2014.

38. Dňa 3. novembra 2014 bola vec prejednaná na pojednávaní, ktoré bolo odročené na 26. január 2015.

39. Dňa 14. januára 2015 žalobca predložil súdu listinný dôkaz (montážny denník, pozn.).

40. Dňa 26. januára 2015 bola vec prejednaná na pojednávaní, ktoré bolo odročené na 9. február 2015 na účel vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej.

41. Dňa 9. februára 2015 okresný súd rozsudkom č. k. 3 C 99/2011-331 uložil sťažovateľke ako žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2 762 € s príslušenstvom a uhradiť mu 30 % jeho trov konania. V prevyšujúcej časti okresný súd žalobu zamietol.

42. Dňa 5. marca 2015 sťažovateľka podala odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 9. februára 2015.

43. Dňa 13. apríla 2015 okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľky z 5. marca 2015 na vyjadrenie žalobcovi.

44. Dňa 19. mája 2015 žalobca doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľky z 5. marca 2015.

45. Dňa 10. júna 2015 okresný súd predložil spis krajskému súdu na účel rozhodnutia o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu č. k. 3 C 99/2011-331 z 9. februára 2015.

46. Dňa 17. mája 2016 krajský súd uznesením č. k. 6 Co 177/2015-384 zrušil rozsudok okresného súdu z 9. februára 2015 „*vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania*“ a vec v rozsahu zrušenia vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

47. Dňa 17. júna 2016 krajský súd vrátil spis okresnému súdu.

48. Dňa 20. januára 2017 okresný súd uznesením č. k. 3 C 99/2011-388 v zmysle pokynu krajského súdu obsiahnutého v jeho zrušujúcom rozhodnutí zo 17. mája 2016 spojil na spoločné konanie veci vedené okresným súdom pod sp. zn. 3 C 99/2011 a sp. zn. 3 C 217/2011 s tým, že spoločné konanie bude vedené pod sp. zn. 3 C 99/2011.

49. Dňa 28. marca 2017 bola vec prejednaná na pojednávaní, ktoré bolo odročené na 11. máj 2017.

50. Dňa 11. mája 2017 bola vec prejednaná na pojednávaní, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že sťažovateľke bola uložená povinnosť v lehote 40 dní predložiť dôkazy na preukázanie ňou uplatneného nároku na náhradu škody voči žalobcovi.

51. Dňa 19. júna 2017 sťažovateľka prostredníctvom právnej zástupkyne požiadala o predĺženie lehoty na predloženie „*súkromného znaleckého posudku*“ na preukázanie opodstatnenosti ňou uplatneného nároku na náhradu škody do 10. augusta 2017.

52. Dňa 22. júna 2017 okresný súd oznámil právnej zástupkyňi sťažovateľky, že súhlasí s predĺžením lehoty na predloženie „*súkromného znaleckého posudku*“ „*do konca mesiaca júl 2017*“.

Ústavný súd ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti vyzval okresný súd, aby sa vyjadril k sťažnosti sťažovateľky. Na výzvu ústavného súdu reagovala predsedníčka okresného súdu prípisom sp. zn. Spr 1013/2017 zo 16. februára 2017, v ktorom po stručnom chronologickom popise priebehu napadnutého konania po pridelení veci novej zákonnej sudkyňi (t. j. po 11. novembri 2013, pozn.) uviedla:

„Pre úplnosť dodávame, že tunajší súd je dlhodobo a to od roku 2015 výrazne personálne poddimenzovaný. Sudcovia vybavujú viacero agend. V senátoch majú mimo exekučných vecí cca 600 nevybavených vecí.“

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 1013/2017 z 13. októbra 2017 okrem iného uviedla, že „*dňa 2. 10. 2017 bol vo veci stanovený termín pojednávania na deň 30. 11. 2017*“.

Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 1013/2017 z 13. októbra 2017 a právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní z 26. októbra 2017 ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd preto v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa v posudzovanej veci domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, pričom v obsahu týchto práv neexistuje zásadná odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza

zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

K základným povinnostiam súdu a sudcu patrí preto aj povinnosť zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník, resp. strana konania obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu do 30. júna 2016 vyplývala z ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (najmä z § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1) a s účinnosťou od 1. júla 2016 vyplýva zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), najmä z jeho čl. 17 a § 157 ods. 1. Podľa čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb a podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o zaplatenie peňažnej sumy predstavujúcej cenu diela vykonaného žalobcom v prospech žalovanej (sťažovateľky) možno považovať za štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorá sa v zásade nevyznačuje osobitnou právnou alebo skutkovou zložitosťou. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že ani z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu doručeného ústavnému súdu v preskúmvanej veci nevyplýva, že by odôvodňovala zdĺhavý postup súdu v posudzovanej veci jej právnou alebo faktickou náročnosťou. Zložitosť veci preto ústavný súd nepovažuje za skutočnosť, ktorá by podstatnou mierou prispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania (resp. strany sporu) je druhým kritériom, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Ústavný súd po preskúmaní vyžiadaného spisu okresného súdu konštatuje, že z jeho obsahu nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že správanie sťažovateľky v podstatnej miere ovplyvnilo doterajšiu dĺžku napadnutého konania. Opakované žiadosti sťažovateľky (resp. jej právnej zástupkyne) o predĺženie súdom určenej lehoty na vykonanie procesného úkonu nemali podľa názoru ústavného súdu v kontexte celkovej (doterajšej) dĺžky napadnutého konania takú relevanciu, že by podstatným spôsobom predĺžili konanie.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z doterajšieho priebehu napadnutého konania popísaného v časti I tohto nálezu vyplýva, že toto konanie je poznačené obdobiami neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu

(v obdobiach od 18. júna 2013 do 4. septembra 2014 a od 17. júna 2016 do 20. januára 2017), kedy okresný súd nevykonával žiadny relevantný úkon smerujúci k rozhodnutiu veci. Nad rámec zistenej neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu ústavný súd poznamenáva, že k predĺženiu doterajšieho priebehu napadnutého konania prispela objektívne skutočnosť, že okresný súd uznesením č. k. 3 C 99/2011-66 z 13. októbra 2011 sťažovateľkou uplatnený protinárok („vzájomný návrh“) voči žalobcovi vylúčil na samostatné konanie. Krajský súd totiž následne uznesením č. k. 6 Co 177/2015-384 zo 17. mája 2016 zrušil nielen meritórny rozsudok súdu prvej inštancie z 9. februára 2015, ale zároveň aj uložil okresnému súdu spojiť predmetné veci na spoločné konanie (okresný súd tak urobil uznesením č. k. 3 C 99/2011-388 z 20. januára 2017, pozn.), ktoré by zjavne bolo v inom štádiu, ak by okresný súd nerozhodol o vylúčení protinároku sťažovateľky na samostatné konanie.

Vo vzťahu k argumentácii predsedníčky okresného súdu, ktorá vo svojom vyjadrení k sťažnosti zo 16. februára 2017 poukázala na „*dlhodobé personálne poddimenzovanie*“ okresného súdu, ústavný súd uvádza, že v podobných súvislostiach už viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Na základe uvedeného, ako aj s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania (viac ako 6 rokov) ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 99/2011 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy,

ako aj jej práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže napadnuté konanie okresného súdu nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti meritórne skončené, ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu konať vo veci sťažovateľky bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľka v petite svojej sťažnosti tiež navrhla, aby ústavný súd vo výroku svojho nálezu zakázal okresnému súdu pokračovať v porušovaní jej v sťažnosti označených práv. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že v príkaze konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov uloženom okresnému súdu v bode 2 výroku tohto nálezu je z podstaty veci zahrnutá aj požiadavka (príkaz), aby okresný súd nepokračoval v porušovaní tých práv sťažovateľky, ktorých porušenie jeho postupom v napadnutom konaní bolo týmto nálezom vyslovené. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosti sťažovateľky v tejto časti nevyhovел (bod 5 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd

rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľka sa v posudzovanej veci domáha primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 000 €, pričom svoj návrh na jeho priznanie odôvodňuje takto:

„... Prieťahy v konaní, ktoré sú nesporné, majú značný dopad na bežný život sťažovateľky. Ujma je spôsobená sťažovateľke predovšetkým tým, že Okresný súd Vranov nad Topľou právoplatne nerozhodol vo veci už viac ako 5 rokov a 9 mesiacov, čo vytvára neakceptovateľne dlhý stav právnej neistoty, predovšetkým preto, že sťažovateľka stále nevie, či bude povinná plniť istinu vo výške 3.571,78 EUR s príslušenstvom a trovy konania. Ujma je spôsobená sťažovateľke aj tým, že konanie vo veci sp. zn. 3 C/217/2011, prostredníctvom ktorého si sťažovateľka uplatňuje nárok na náhradu škody vo výške 3.436,05 EUR, súd prerušil až do právoplatného skončenia konania vo veci sp. zn. 3 C/99/2011 (vec vedená pod sp. zn. 3 C 2017/2011 bola medzičasom uznesením okresného súdu z 20. januára 2017 spojená s vecou vedenou pod sp. zn. 3 C 99/2011 na spoločné konanie, pozn.). Sťažovateľka je zároveň poberateľka invalidného dôchodku a podľa odborného posudku o invalidite predstavuje jej miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %.

50. Sťažovateľka považuje za potrebné poukázať na predmet konania vo veci sp. zn. 3 C/99/2011, ktorým je spor o úhradu sumy 3.571,78 EUR s príslušenstvom, na výšku náhrady škody, ktorú si sťažovateľka uplatňuje v konaní vo veci sp. zn. 3 C/217/2011

(3.436,05 EUR) a na výšku jej súčasného príjmu (sťažovateľka je poberateľka invalidného dôchodku vo výške 105,50 EUR a poberateľka dávky v hmotnej núdzi vo výške 261,47 EUR spolu s posudzovanou osobou - manželom sťažovateľky). Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie vo veci sp. zn. 3 C/99/2011 a vo veci sp. zn. 3 C/217/2011 má pre sťažovateľku existenčný charakter a preto dôsledok prietáhov v konaní je v tomto prípade zásadný.“

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti preskúmvanej veci, najmä celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania, (sčasti) intenzitu nedostatkov v postupe okresného súdu, ako aj význam predmetu napadnutého konania pre sťažovateľku, ktorá v ňom čelí žalobe o zaplatenie sumy, ktorú nemožno považovať za zanedbateľnú (resp. bagateľnú), ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade zodpovedá požiadavkám spravodlivosti a primeranosti priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 1 500 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľka si v posudzovanej veci uplatnila aj nárok na náhradu trov konania spojených s jej právnym zastúpením v konaní pred ústavným súdom.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) odmena vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny patrí za tieto úkony právnej služby:

- a) prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom,
- c) písomné podanie na súd alebo iný orgán alebo protistrane týkajúce sa veci samej.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka, ak odsek 4 neustanovuje inak.

Podľa § 11 ods. 3 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi; v ostatných prípadoch sa základná sadzba tarifnej odmeny určí podľa § 10.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom, a priznal jej úhradu trov konania v sume 363,79 € za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu), pri tarifnej odmene 143 € za jeden úkon právnej služby, režijnom paušále 8,58 € za jeden úkon právnej služby a 20 % DPH vo výške 60,63 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2017